

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στην πρόταση νόμου «Για την πρόληψη και καταστολή της γυναικοκτονίας, έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Α. Αιτιολογική έκθεση επί της πρότασης νόμου για την πρόληψη και καταστολή της γυναικοκτονίας, έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας

Η παρούσα πρόταση επιδιώκει την ενίσχυση της ουσιαστικής προστασίας των θυμάτων ενδοοικογενειακής και έμφυλης βίας, δίνοντας έμφαση στην **πρόληψη της γυναικοκτονίας** και στην **αποκατάσταση της δικαιοσύνης υπέρ των θυμάτων**. Στο παρόν εντάσσεται και διάταξη που αποσκοπεί στην ποινική αναγνώριση των εγκλημάτων μίσους κατά LGBTQI+ ατόμων, σε συμφωνία με τις δεσμεύσεις της χώρας για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, ταυτότητας ή σεξουαλικού προσανατολισμού.

Αφετηρία της πρότασης είναι η παραδοχή ότι η **γυναικοκτονία** δεν αποτελεί ένα μεμονωμένο ή τυχαίο συμβάν, αλλά συχνά είναι η **τελική και ακραία κατάληξη μιας συνεχιζόμενης βίαιης σχέσης**, η οποία συχνά έχει διαφύγει της κρατικής προστασίας ή έχει αντιμετωπιστεί με ανεπαρκή μέτρα. Το νομικό πλαίσιο αναγνώρισης της γυναικοκτονίας μπορεί να προλαμβάνει, τιμωρεί και ελαχιστοποιεί τη βία κατά των γυναικών.

Μια σημαντική τομή στο θέμα της γυναικοκτονίας έγινε με τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, η οποία αναγνωρίζεται ως η πιο μεγαλεπήβολη νομική πράξη για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας και κάνει λόγο για τον εμφύλιο χαρακτήρα της βίας.

Η πολιτεία, αν θέλει να σέβεται και να προστατεύει αποτελεσματικά τα δικαιώματα των γυναικών, οφείλει να αλλάξει ριζικά την **εστίαση της προστασίας**, μετατοπίζοντας την **ευθύνη και τις συνέπειες στον δράστη** και όχι στο θύμα. Δεν μπορεί να είναι ο κανόνας οι γυναίκες να εγκαταλείπουν τα σπίτια τους, να φιλοξενούνται σε ξενώνες και να μετακινούνται, όταν **εκείνος που ασκεί τη βία παραμένει ατιμώρητος στον κοινό τόπο διαμονής**.

Στο ίδιο πνεύμα, η πρόταση εισάγει καινοτόμες ρυθμίσεις που έχουν ήδη εφαρμοστεί επιτυχώς σε άλλες έννομες τάξεις, μεταξύ των οποίων η **υποχρεωτική απομάκρυνση του δράστη**, η **ηλεκτρονική επιτήρησή του**, η **ψυχοκοινωνική αναμόρφωση**, και η **προστασία του θύματος στον χώρο του**, ώστε η αποτροπή της υποτροπής ή της δολοφονικής έκρηξης να μην εξαρτάται μόνο από την προσωπική αντοχή του θύματος.

Παράλληλα, αναγνωρίζεται ποινικά η **γυναικοκτονία** ως ειδικό αδίκημα, όχι μόνο για λόγους νομικής ακρίβειας, αλλά και για να επισημανθεί η ιδιαιτερότητα του εγκλήματος, στο οποίο **ο φόνος τελείται με έκφυλα κίνητρα ή στο πλαίσιο βίας κατά των γυναικών.**

Η γυναικοκτονία δεν είναι ένα μεμονωμένο ή τυχαίο συμβάν, αλλά συχνά η τελική κατάληξη μιας συνεχιζόμενης σχέσης έμφυλης βίας, που η Πολιτεία απέτυχε να αποτρέψει. Με αυτό το νομοσχέδιο επιδιώκεται η μετατόπιση του βάρους από το θύμα στον δράστη, ο οποίος πρέπει να φέρει τις έννομες συνέπειες και τους περιορισμούς, αντί της απομάκρυνσης ή περιθωριοποίησης του θύματος. Συνοπτικά, προβλέπονται:

1. Η αναγνώριση της γυναικοκτονίας ως διακριτού εγκλήματος.
2. Η ποινικοποίηση της άσκησης οποιασδήποτε μορφής βίας λόγω φύλου ως αυτοτελούς εγκλήματος.
3. Η υποχρεωτική απομάκρυνση του δράστη από την οικία.
4. Η επιβολή μέτρων ηλεκτρονικής επιτήρησης (βραχιολάκι).
5. Η προστασία του θύματος εντός του οικείου του χώρου με τεχνικά και οργανωτικά μέσα.
6. Η πρόβλεψη ειδικών επιβαρυντικών περιστάσεων για εγκλήματα με ομοφοβικό, τρανσφοβικό ή άλλης έμφυλης φύσης κίνητρο.
7. Η υποχρεωτική εκπαίδευση, πρόληψη και επανεκπαίδευση κοινωνικών στερεοτύπων μέσω εκπαιδευτικών και δημόσιων δράσεων.
8. Η ποινική και πειθαρχική ευθύνη των κρατικών λειτουργών για πλημμελή ή αποτρεπτική στάση απέναντι στα θύματα βίας.
9. Η οικονομική και ψυχοκοινωνική στήριξη των οικογενειών των θυμάτων, και ειδικά των ανήλικων τέκνων θυμάτων γυναικοκτονίας.
10. Οικογενειακά Δικαστήρια.

Ολιστικό Πλαίσιο για την Αντιμετώπιση της Έμφυλης και Ενδοοικογενειακής Βίας που αφορά στην:

Α) Προστασία Θυμάτων και Παρέμβαση στον Δράστη

Απομάκρυνση του δράστη και προστασία του θύματος

1. Ο δράστης απομακρύνεται υποχρεωτικά από την κοινή κατοικία με εισαγγελική ή δικαστική εντολή αμέσως μετά τα πρώτα αποδεδειγμένα περιστατικά βίας, ανεξαρτήτως ιδιοκτησιακού καθεστώτος.
2. Επιβάλλεται περιορισμός προσέγγισης προς το θύμα, τα τέκνα και οικεία πρόσωπα.
3. Το θύμα διατηρεί το δικαίωμα παραμονής στον οικείο χώρο διαβίωσης χωρίς υποχρέωση μετακίνησης.

Μέτρα παρακολούθησης του δράστη

1. Ο δράστης υπόκειται σε:
 - ηλεκτρονική επιτήρηση (π.χ. βραχιολάκι GPS),
 - επιτήρηση από τις κοινωνικές υπηρεσίες υπό καθεστώς ανάλογο της αναστολής,
 - προσωρινή αφαίρεση επιμέλειας και περιορισμό επικοινωνίας με τα τέκνα.
2. Η παραβίαση περιοριστικών όρων ή επανάληψη πράξεων βίας συνεπάγεται άμεση προσωρινή κράτηση.

Καθεστώς υψηλού κινδύνου

1. Θύματα με ιστορικό επαναλαμβανόμενης ή σοβαρής βίας χαρακτηρίζονται «υψηλού κινδύνου» με απόφαση Εισαγγελίας ή Κοινωνικής Υπηρεσίας.
2. Ενεργοποιούνται μέτρα:
 - συνεχούς επιτήρησης του δράστη από την Αστυνομία,
 - ενισχυμένης αστυνόμευσης στην κατοικία του θύματος,
 - άμεσης ψυχοκοινωνικής στήριξης θυμάτων και τέκνων.
3. Χρησιμοποιείται τυποποιημένη μέθοδος επικινδυνότητας (π.χ. DASH risk assessment).

Ποινική Αντιμετώπιση

Ποινική δίωξη:

1. Τα εγκλήματα έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας διώκονται αυτεπάγγελα.
2. Δεν απαιτείται έγκληση ή συναίνεση του θύματος.
3. Απαγορεύεται η διακοπή δίωξης λόγω ανάκλησης της καταγγελίας.

Ποινική διαμεσολάβηση:

1. Επιτρέπεται μόνο σε ήσσονος σημασίας περιστατικά και κατόπιν ελεύθερης, πλήρως ενημερωμένης συναίνεσης του θύματος.
2. Κατά τη διάρκεια της διαμεσολάβησης:
 - ο διατηρούνται οι περιοριστικοί όροι,
 - ο η συμφωνία δεν αποτελεί παραίτηση από άλλες νομικές αξιώσεις,
 - ο διασφαλίζεται δικαίωμα προσφυγής σε περίπτωση αρχειοθέτησης.

Αναμόρφωση και Επιτήρηση του Δράστη

Υποχρεωτικά προγράμματα αναμόρφωσης

1. Με δικαστική ή εισαγγελική εντολή, ο δράστης παρακολουθεί υποχρεωτικά ψυχοκοινωνικά προγράμματα σε πιστοποιημένες δομές.
2. Η συμμόρφωση παρακολουθείται από κοινωνικές υπηρεσίες και επηρεάζει την ποινική μεταχείριση.

Ειδικό μητρώο δραστών

1. Δημιουργείται Ειδικό Μητρώο για καταδικασθέντες ή υπότροπους δράστες έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας, καθώς και υπομητρώο ψυχικά ασθενών δραστών.
2. Στο Ειδικό Μητρώο έχουν πρόσβαση οι εισαγγελικές και κοινωνικές αρχές για σκοπούς πρόληψης και επιτήρησης.

Ίδρυση Μονάδων Επανεκτίμησης Ψυχικά Ασθενών Δραστών (ΜΕΨΑΔ)

- Λειτουργία σε κάθε δικαστική περιφέρεια.
- Στελεχωμένες από ιατροδικαστικούς ψυχιάτρους, δικαστικούς ψυχολόγους, εγκληματολόγους και κοινωνικούς επιστήμονες.
- Υποχρεωτική γνωμάτευση ΜΕΨΑΔ πριν από κάθε αποδέσμευση επικίνδυνου δράστη.

Υποχρεωτικό Μετανοσοκομειακό Πλάνο Εποπτείας

- Κατά την αποδέσμευση, καταρτίζεται σχέδιο υποχρεωτικής παρακολούθησης διάρκειας τουλάχιστον 6 μηνών.
- Περιλαμβάνει: ▪ φαρμακευτική συμμόρφωση (με καταγραφή) ▪ τακτικές συνεδρίες με ψυχίατρο ▪ επιτήρηση από κοινωνικό λειτουργό ▪ περιοδική επανεκτίμηση (ανά 2 μήνες).

Μηχανισμός Άμεσης Ειδοποίησης

- Σε περίπτωση άρνησης συμμόρφωσης (π.χ. διακοπή θεραπείας), ο θεράπων επαγγελματίας υποχρεούται να ενημερώσει τον Εισαγγελέα και τις αρμόδιες κοινωνικές δομές.
- Καταγραφή σε Μητρώο Ψυχικά Επικίνδυνων Δραστών Περιορισμένης πρόσβασης (μόνο Εισαγγελία & Κοινωνικές Υπηρεσίες).
- Σκοπός: πρόληψη νέων εγκλημάτων και ταχεία ενεργοποίηση μέτρων προστασίας.

Β) Δικαιώματα Θυμάτων και Μέριμνα για τα Τέκνα

Δικαιώματα θυμάτων και μηχανισμοί εφαρμογής

1. Κατοχυρώνονται ρητώς τα δικαιώματα των θυμάτων σε προστασία, ενημέρωση, αποκατάσταση και συμμετοχή στη διαδικασία.
2. Δημιουργείται Δίκτυο ασφαλών σημείων (φαρμακεία, κέντρα υγείας, ιδιωτικά ιατρικά διαγνωστικά κέντρα, ξενοδοχεία κ.ά.) με αυτόματη διασύνδεση με Αστυνομία.
3. Εισάγονται μηχανισμοί παρακολούθησης εφαρμογής των μέτρων (monitoring) καθώς και Καθολική εφαρμογή “Panic Button” στο κινητό και όχι χορήγηση μόνο μέσω Α/Τ.
4. Η μη συμμόρφωση των αρχών επιφέρει διοικητικές, πειθαρχικές ή και ποινικές κυρώσεις.

Μέριμνα για τα τέκνα

1. Παρέχονται υπηρεσίες ψυχολογικής υποστήριξης και αποκατάστασης.
2. Προβλέπεται ταχεία ρύθμιση επιμέλειας και επαφής, με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

Πρόληψη και Εκπαίδευση αρμόδιων φορέων

1. Η άσκηση καθηκόντων σε υποθέσεις έμφυλης βίας προϋποθέτει υποχρεωτική εξειδικευμένη επιμόρφωση (αστυνομία, δικαστές, κοινωνικοί λειτουργοί, ιατροδικαστές, εκπαιδευτικοί).

Πρόληψη μέσω εκπαίδευσης και κοινωνικής δράσης

1. Εντάσσονται στο σχολικό πρόγραμμα μαθήματα και δράσεις για την ισότητα, τον σεβασμό, την ειρηνική επίλυση συγκρούσεων.

2. Διοργανώνονται ετήσιες κοινωνικές εκστρατείες ενημέρωσης και αποστιγματισμού.

Κυρώσεις για παραλείψεις κρατικών λειτουργιών

1. Δημόσιοι υπάλληλοι που επιδεικνύουν αμέλεια στη λήψη ή εφαρμογή προστατευτικών μέτρων υπόκεινται σε πειθαρχικές και ποινικές κυρώσεις.

Στήριξη οικογενειών θυμάτων γυναικοκτονίας

1. Παρέχεται:

- ψυχοκοινωνική στήριξη,
- οικονομικά επιδόματα,
- δωρεάν νομική υποστήριξη και κάλυψη δικαστικών εξόδων σε όλες τις φάσεις της διαδικασίας και σε όλους τους βαθμούς δικαιοδοσίας με υποχρεωτική ολοκλήρωση των 2 βαθμών σε 12 μήνες,
- προτεραιότητα στην ανάθεση επιμέλειας ανηλίκων σε οικεία πρόσωπα.

Το ως άνω πλαίσιο προτάσεων είναι εναρμονισμένο με διεθνείς πρακτικές, όπως αυτές ισχύουν σε Ισπανία, Ιταλία και Λατινική Αμερική, και τελεί σε συμφωνία με τις δεσμεύσεις της χώρας μας όπως αυτές απορρέουν από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης.

1. Ορισμός και ποινική αντιμετώπιση γυναικοκτονίας

Θέσπιση του ιδιώνυμου εγκλήματος της «γυναικοκτονίας», με το σκεπτικό ότι η έμφυλη βία και η ακραία της έκφανση που είναι η γυναικοκτονία εδράζονται σε ρατσιστικές αντιλήψεις του δράστη για το γυναικείο φύλο και κάθε θηλυκότητα. Ο νόμος θα προβλέπει αυστηρότερες ποινές από το αδίκημα της ανθρωποκτονίας και τη βεβαιότητα έκτισης της ποινής από το δράστη, χωρίς το δικαίωμα για χρήση ευεργετικών διατάξεων ή εναλλακτικών τρόπων για την έκτισή της.

2. Έμφυλο κίνητρο και επιβαρυντικές περιστάσεις

Εισάγεται η έννοια του έμφυλου κινήτρου ως επιβαρυντικής περίπτωσης για εγκλήματα κατά της ζωής, σωματικής ακεραιότητας ή ελευθερίας, σε ευθυγράμμιση με την ανάγκη αντιμετώπισης διακρίσεων λόγω φύλου, ταυτότητας φύλου ή σεξουαλικού προσανατολισμού.

3. Ενίσχυση Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας

Καθιερώνεται η 24ωρη λειτουργία της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας, η ενίσχυση της με πόρους και προσωπικό, και η υποχρέωση αξιοπρεπούς αντιμετώπισης των θυμάτων, ώστε να διασφαλίζεται η τεκμηρίωση της βίας χωρίς καθυστέρηση. Εκπαίδευση του ιατρικού και παραϊατρικού προσωπικού της χώρας για την έγκαιρη αναγνώριση περιστατικών έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας, καθώς και για την αποφυγή δευτερογενούς θυματοποίησης του θύματος, εφόσον πολλές φορές γιατροί και νοσηλευτές είναι οι πρώτοι που έρχονται σε επαφή με τα θύματα.

4. Μέτρα περιορισμού και παρέμβασης στον δράστη

Δίνεται προτεραιότητα στην απομάκρυνση του δράστη αντί του θύματος, προβλέπονται μέτρα επιτήρησης και καταστολής του δράστη, καθώς και η χρήση τεχνολογικών μέσων (π.χ. GPS) για την πρόληψη νέων περιστατικών.

Είναι δίκαιο να αποδίδεται στο θύμα της έμφυλης ή ενδοοικογενειακής βίας το δικαίωμα διαμονής του στην κοινή κατοικία, χωρίς καν να έχει ζητηθεί από το θύμα, ακόμη κι αν το θύμα έχει καταφύγει προσωρινά σε κάποια δομή κακοποιημένων γυναικών ή θηλυκοτήτων. Μέχρι την ημέρα της εκδίκασης της υπόθεσης και την έκδοση της δικαστικής απόφασης, εφόσον ο θύτης έχει αφεθεί ελεύθερος ή με περιοριστικούς όρους, θα επιβάλλεται επιτηρούμενη απαγόρευση της προσέγγισης του θύματος από τον δράστη της έμφυλης βίας με την υποχρέωση να φορούν αμφότερες οι πλευρές (θύτης και θύμα) κινητή φορητή συσκευή που θα ενημερώνει το θύμα για την απόσταση του θύτη - εναγόμενου, όταν είναι μικρότερη από αυτήν που ορίστηκε με δικαστική απόφαση.

Σε περίπτωση δε που ο θύτης αρνηθεί την φορητότητα της συσκευής αυτής, θα ειδοποιείται άμεσα ο Εισαγγελέας για εντολή σύλληψης. Στις περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας που υπάρχουν ανήλικα τέκνα, θα αναστέλλεται προσωρινά η άσκηση γονικής μέριμνας και το δικαίωμα επικοινωνίας και συστέγασης του βίαιου γονέα - δράστη με το τέκνο του. Η αναστολή αυτή θα ισχύει από την άσκηση ποινικής δίωξης μέχρι την έκδοση της δικαστικής απόφασης, χωρίς να χρειάζεται ειδική μνεία του ανακριτή ή δικαστή για την αναστολή αυτή. Επίσης πριν την άσκηση ποινικής δίωξης, ο ανακριτής ή το δικαστικό συμβούλιο με αιτιολογημένη απόφαση, μπορούν να αποφασίσουν δικαίωμα επίσκεψης του γονέα δράστη ή υπό όρους προσωρινή διαμονή με το τέκνο με τη διασφάλιση όμως ότι δεν θα ασκήσει περαιτέρω βία για κανένα λόγο στον γονέα θύμα, εξ αφορμής αυτής της ευκαιρίας που του δίνεται για να βλέπει το τέκνο του.

5. Ποινική δίωξη ανεξάρτητα από τη βούληση του θύματος

Καθιερώνεται η αυτεπάγγελτη δίωξη όλων των μορφών έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας, ανεξαρτήτως της στάσης του θύματος, για να αποτραπεί η ατιμωρησία λόγω φόβου, πίεσης ή εξάρτησης.

6. Ειδικό καθεστώς υψηλού κινδύνου

Δημιουργείται ειδικό μητρώο δραστών και καθιερώνεται η εκτίμηση επικινδυνότητας με διεθνώς αναγνωρισμένα εργαλεία. Η εκτίμηση αυτή λαμβάνεται υπόψη σε όλα τα στάδια της διαδικασίας για την πρόληψη επανάληψης ή κλιμάκωσης της βίας.

7. Εκπαίδευση και θεσμική πρόληψη

Προβλέπεται η υποχρεωτική εκπαίδευση λειτουργών της Δικαιοσύνης, της Αστυνομίας και κοινωνικών υπηρεσιών, καθώς και εκπαιδευτικά και ενημερωτικά προγράμματα σε σχολεία, ΑΕΙ και χώρους εργασίας, με στόχο την πρόληψη της έμφυλης βίας.

8. Ευθύνη κρατικών λειτουργών

Εισάγονται κυρώσεις για κρατικούς λειτουργούς που παραλείπουν με πρόθεση ή βαριά αμέλεια να παρέμβουν σε περιστατικά βίας, με στόχο την ενίσχυση της λογοδοσίας και την προστασία των θυμάτων. Ποινικές επιπτώσεις και παύση από τα καθήκοντά/αξιώματα για αστυνομικούς και λοιπούς κρατικούς λειτουργούς που παραλείπουν, καθυστερούν ή αρνούνται να ανταποκριθούν σε υποθέσεις έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας.

9. Στήριξη οικογενειών θυμάτων γυναικοκτονίας και ανηλίκων τέκνων

Στοχεύει στην έμπρακτη αρωγή των συγγενών των θυμάτων γυναικοκτονίας και των ανηλίκων τέκνων, με άμεση οικονομική ενίσχυση των ανηλίκων τέκνων και νομική και ψυχολογική υποστήριξη. Η διάταξη ανταποκρίνεται στην ανάγκη προστασίας και αποκατάστασης του οικογενειακού ιστού μετά από τραυματικά εγκλήματα.

- Το δικαστήριο δύναται να προβεί αυτεπαγγέλτως στην κατάσχεση των περιουσιακών στοιχείων του δράστη προς εξασφάλιση αποζημίωσης των ορφανών τέκνων σε περίπτωση θανάτου της μητέρας. Καθώς και στην χορήγηση προκαταβολής αποζημίωσης του εκτιμώμενου ποσού στα ορφανά τέκνα ακόμη και πριν την έκδοση τελεσίδικης απόφασης.
- Αποκλεισμός κληρονομικού δικαιώματος του δράστη ή της σύνταξης επιζώντος έως την τελεσίδικη απόφαση και σε περίπτωση καταδίκης να υφίσταται οριστικός αποκλεισμός κληρονομικού δικαιώματος.

10. Κατοχύρωση Δικαιωμάτων Θύματος

Κατοχυρώνεται ένα θεμελιώδες πλαίσιο δικαιωμάτων των θυμάτων, προωθώντας την ισότιμη πρόσβαση στη δικαιοσύνη, την ασφάλεια στον οικείο χώρο διαβίωσης και τη δωρεάν υποστήριξη, ανεξαρτήτως κοινωνικής ή οικονομικής κατάστασης. Ενισχύεται η εμπιστοσύνη των θυμάτων προς τις αρχές και καταπολεμάται η δευτερογενής θυματοποίηση.

11. Περιορισμοί και έλεγχος της ποινικής διαμεσολάβησης

Αντιμετωπίζει τις καταχρήσεις του θεσμού της ποινικής διαμεσολάβησης, διασφαλίζοντας τη συνειδητή συναίνεση του θύματος και την ειλικρινή ανάληψη ευθύνης από τον δράστη. Κατοχυρώνει την παραμονή των περιοριστικών όρων, ανεξαρτήτως της κατάληξης της ποινικής διαδικασίας, και αποκαθιστά το πλήρες δικαίωμα του θύματος στην αποζημίωση και στη λύση του γάμου.

12. Ειδική Μέριμνα για τα Τέκνα Θυμάτων Έμφυλης και Ενδοοικογενειακής Βίας

Αναγνωρίζει τα τέκνα θυμάτων ως ανεξάρτητα και άμεσα επηρεαζόμενα υποκείμενα, ακόμη και χωρίς σωματική κακοποίηση. Προβλέπει μια ολιστική και θεσμικά εγγυημένη προστασία, με ειδική εκπαιδευτική και ψυχοκοινωνική υποστήριξη, προτεραιότητα σε προνοιακές παροχές και τη δυνατότητα διορισμού ειδικού επιτρόπου για την εξασφάλιση των συμφερόντων τους. Προβλέπεται, επίσης, κοινωνική πρόνοια για την χρηματοδότηση των τέκνων με στόχο την παροχή υποτροφιών, επαγγελματικής κατάρτισης και ψυχολογικής υποστήριξης.

13. Μηχανισμοί Εποπτείας

Επαναδιατυπώνει ρητά τα απαράγραπτα δικαιώματα των θυμάτων, ενισχύοντας τη λογοδοσία των δημόσιων αρχών. Η σύσταση του Εθνικού Φορέα Παρακολούθησης Έμφυλης και Ενδοοικογενειακής Βίας (ΕΦΟΠΕΒ) εγγυάται την εποπτεία, την αξιολόγηση και την αποτελεσματικότητα του συστήματος προστασίας, με δυνατότητα διοικητικών κυρώσεων κατά των κρατικών λειτουργών που δεν ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις τους. Ο ΕΦΟΠΕΒ λειτουργεί ως εγγυητής της δημόσιας ευθύνης και φορέας διαρκούς βελτίωσης πολιτικών και θεσμών.

14. Θεσμοθέτηση Οικογενειακών Δικαστηρίων

Μια αναγκαιότητα εκσυγχρονισμού του ευρύτερου θεσμικού πλαισίου και προσαρμογής του σε περισσότερο ευρωπαϊκά νεωτερικά πρότυπα. Ένα πρώτο βήμα έγινε με τον ν. 2447/1996 (άρθρο 46). Ήδη αρκετές ευρωπαϊκές χώρες (και όχι μόνο) έχουν προχωρήσει από πολύ νωρίς στην υλοποίησή τους. Στην χώρα μας, η εφαρμογή τους δεν ολοκληρώθηκε ποτέ.

Στα Οικογενειακά Δικαστήρια πρέπει να δικάζουν ειδικά εκπαιδευμένοι δικαστικοί λειτουργοί με ευρεία γνώση στις οικογενειακές υποθέσεις. Θα στελεχώνονται από ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς και κοινωνικούς επιστήμονες. Επίσης, σε περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας θα πρέπει να υπάρχει άμεση διασύνδεση με τις δομές φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών και τα Αστυνομικά Τμήματα, ώστε να αντιμετωπίζεται το περιστατικό ευθύς εξαρχής από τον κατάλληλο δικαστικό λειτουργό.

Τα Οικογενειακά Δικαστήρια με την εκδίκαση υποθέσεων σχετικών με την ερμηνεία και την εφαρμογή των διατάξεων για την ισότητα ανδρών και γυναικών, θα «θεμελιώσουν» και θα υλοποιήσουν τις αλλαγές στις έμφυλες κοινωνικές σχέσεις, ενώ ταυτόχρονα θα προτείνουν λύσεις σε ποικίλα άλλα ζητήματα.

Αν είχαν συγκροτηθεί τα οικογενειακά δικαστήρια, **θεσμοί, όπως αυτοί της ποινικής διαμεσολάβησης και νόμοι, όπως αυτοί της υποχρεωτικής επιμέλειας**, πιθανόν, να είχαν αποφευχθεί. Γιατί, αν δεχτούμε ότι, πράγματι, οι νόμοι και το Δίκαιο λειτουργούν παιδαγωγικά και αλληλεπιδρούν με την κοινωνία, η ελληνική κοινωνία θα είχε περισσότερο ευαισθητοποιηθεί και το «πνεύμα» του Οικογενειακού Νόμου του '83 θα είχε γίνει πολύ περισσότερο αποδεκτό και οικείο.

Τα οικογενειακά δικαστήρια είναι τα πλέον κατάλληλα για την εφαρμογή των Ευρωπαϊκών Οδηγιών ως εσωτερικών Νόμων του Κράτους και, κυρίως, των διατάξεων της Σύμβασης της Κων/πολης, σε σχέση με καταγγελίες ενδοοικογενειακής βίας. Οι κακοποιητές θα αποτρέπονται να χρησιμοποιούν τη λεγόμενη «γονεϊκή αποξένωση» για τη συμπεριφορά τους σε βάρος των παιδιών. Ένας όρος, ο οποίος σύμφωνα με τον Ειδικό Εισηγητή των Ηνωμένων Εθνών για τη βία κατά γυναικών και των κοριτσιών πρέπει να απαγορευθεί παγκοσμίως.

Τα οικογενειακά δικαστήρια θα αποτελούν τον νομικό εκείνο θεσμό για την καταπολέμηση κάθε αδικίας σε βάρος της έμφυλης ισότητας, κάθε αδικίας σε βάρος των γυναικών (και των παιδιών).

Εν προκειμένω:

Προτείνουμε:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Άρθρο 1

Ορισμός και ποινική αντιμετώπιση γυναικοκτονίας

Σκοπός της διάταξης είναι η αναγνώριση της γυναικοκτονίας ως αυτοτελούς εγκλήματος, με βάση το έμφυλο κίνητρο και το κοινωνικό φαινόμενο της στοχευμένης δολοφονίας γυναικών

λόγω φύλου. Η διάταξη εξειδικεύει μορφές σχέσης ή κινήτρου που τεκμηριώνουν τη διάκριση.

Άρθρο 2

Έμφυλο κίνητρο και επιβαρυντικές περιστάσεις

Εισάγεται η έννοια του έμφυλου κινήτρου ως επιβαρυντικής περίπτωσης για εγκλήματα κατά της ζωής, σωματικής ακεραιότητας ή ελευθερίας, σε ευθυγράμμιση με την ανάγκη αντιμετώπισης διακρίσεων λόγω φύλου, ταυτότητας φύλου ή σεξουαλικού προσανατολισμού.

Άρθρο 3

Μη συναινετική πορνογραφία

Προβλέπεται αυστηρή ποινική αντιμετώπιση της χωρίς συναίνεση διακίνησης ή δημοσιοποίησης σεξουαλικού περιεχομένου, ιδίως όταν εντάσσεται σε πλαίσιο εκδίκησης ή έμφυλης βίας, με στόχο την προστασία της γενετήσιας αξιοπρέπειας.

Άρθρο 4

Ψηφιακή έμφυλη βία και cyber-flashing

Ποινικοποιείται η ανεπιθύμητη αποστολή άσεμνου περιεχομένου μέσω ψηφιακών μέσων, με αυξημένη ποινική απαξία όταν εντάσσεται σε σχέση εξουσίας ή στοχεύει σε έλεγχο, εξευτελισμό ή εκφοβισμό του θύματος.

Άρθρο 5

Ενίσχυση Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας

Καθιερώνεται η 24ωρη λειτουργία της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας, η ενίσχυση της με πόρους και προσωπικό, και η υποχρέωση αξιοπρεπούς αντιμετώπισης των θυμάτων, ώστε να διασφαλίζεται η τεκμηρίωση της βίας χωρίς καθυστέρηση.

Άρθρο 6

Μέτρα περιορισμού και παρέμβασης στον δράστη

Δίνεται προτεραιότητα στην απομάκρυνση του δράστη αντί του θύματος, προβλέπονται μέτρα επιτήρησης, ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και αναμόρφωσης του δράστη, καθώς και

η χρήση τεχνολογικών μέσων (π.χ. GPS) για την πρόληψη νέων περιστατικών.

Άρθρο 7

Ποινική δίωξη ανεξάρτητα από τη βούληση του θύματος

Καθιερώνεται η αυτεπάγγελτη δίωξη όλων των μορφών έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας, ανεξαρτήτως της στάσης του θύματος, για να αποτραπεί η ατιμωρησία λόγω φόβου, πίεσης ή εξάρτησης.

Άρθρο 8

Ειδικό Καθεστώς Υψηλού Κινδύνου και Προληπτικής Επιτήρησης Δραστών

Προτείνεται η θέσπιση ειδικού πλαισίου για την παρακολούθηση και επιτήρηση ατόμων με αυξημένο κίνδυνο τέλεσης έμφυλης ή ενδοοικογενειακής βίας. Προβλέπεται η δημιουργία Μητρώου Υψηλού Κινδύνου, η υποχρεωτική εκτίμηση επικινδυνότητας από ειδικούς με χρήση επιστημονικών εργαλείων (π.χ. DASH) και η σύσταση Μονάδων Επανεκτίμησης Ψυχικά Ασθενών Δραστών (ΜΕΨΑΔ), οι οποίες θα αξιολογούν αν πρέπει να αφεθούν ελεύθεροι επικίνδυνοι δράστες με ψυχιατρικό ιστορικό. Περιλαμβάνεται, επίσης, υποχρεωτικό πλάνο παρακολούθησης μετά την έξοδό τους και σύστημα άμεσης ειδοποίησης αν διακόψουν τη θεραπεία. Η καταγραφή των επικινδυνων προσώπων γίνεται με προστασία προσωπικών δεδομένων και περιορισμένη πρόσβαση, ενώ τα μέτρα είναι αναλογικά, επιστημονικά τεκμηριωμένα, ελέγχονται ως προς την αναγκαιότητά τους και υπόκεινται σε ένδικα μέσα.

Άρθρο 9

Εκπαίδευση και θεσμική πρόληψη

Προβλέπεται η υποχρεωτική εκπαίδευση λειτουργών της Δικαιοσύνης, της Αστυνομίας και κοινωνικών υπηρεσιών, καθώς και εκπαιδευτικά και ενημερωτικά προγράμματα σε σχολεία, ΑΕΙ και χώρους εργασίας, με στόχο την πρόληψη της έμφυλης βίας.

Άρθρο 10

Ευθύνη κρατικών λειτουργιών

Εισάγονται κυρώσεις για κρατικούς λειτουργούς που παραλείπουν με πρόθεση ή βαριά αμέλεια να παρέμβουν σε περιστατικά βίας, με στόχο την ενίσχυση της λογοδοσίας και την προστασία των θυμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄**Δικαιώματα Θυμάτων - Μέριμνα για τα Τέκνα - Έλεγχος Συμμόρφωσης****Άρθρο 11****Στήριξη οικογενειών θυμάτων γυναικοκτονίας**

Στοχεύει στην έμπρακτη αρωγή των συγγενών των θυμάτων γυναικοκτονίας, με άμεση ψυχολογική και νομική υποστήριξη, καθώς και οικονομική ενίσχυση των ανήλικων τέκνων. Η διάταξη ανταποκρίνεται στην ανάγκη προστασίας και αποκατάστασης του οικογενειακού ιστού μετά από τραυματικά εγκλήματα.

Άρθρο 12**Κατοχύρωση Δικαιωμάτων Θύματος**

Κατοχυρώνει ένα θεμελιώδες πλαίσιο δικαιωμάτων των θυμάτων, προωθώντας την ισότιμη πρόσβαση στη δικαιοσύνη, την ασφάλεια στον οικείο χώρο διαβίωσης και τη δωρεάν υποστήριξη, ανεξαρτήτως κοινωνικής ή οικονομικής κατάστασης. Ενισχύει την εμπιστοσύνη των θυμάτων προς τις αρχές και καταπολεμά τη δευτερογενή θυματοποίηση. Οι παράγραφοι 2, 3 και 4 ενισχύουν την ουσιαστική προστασία των θυμάτων με πρακτικά μέτρα. Προβλέπεται η δημιουργία Δικτύου Ασφαλών Σημείων (Safe Points) σε προσβάσιμους χώρους (φαρμακεία, ξενοδοχεία, κέντρα υγείας κ.λπ.) για άμεση καταφυγή και ειδοποίηση κινδύνου. Η αυτόματη διασύνδεση με την Αστυνομία διασφαλίζει ταχεία επέμβαση. Η καθολική και χωρίς προϋποθέσεις ενεργοποίηση του Panic Button σε κινητά επιτρέπει διακριτική ειδοποίηση, ακόμα και υπό επιτήρηση. Τέλος, προβλέπεται σύστημα παρακολούθησης εφαρμογής των μέτρων μέσω διατομεακής επιτροπής και δημόσιας έκθεσης, για θεσμικό έλεγχο, λογοδοσία και βελτίωση της πολιτικής προστασίας ευάλωτων ομάδων.

Άρθρο 13**Περιορισμοί και έλεγχος της ποινικής διαμεσολάβησης**

Οι τροποποιήσεις του ν. 3500/2006 αποσκοπούν στην αποτροπή καταχρήσεων της ποινικής διαμεσολάβησης, εξασφαλίζοντας τη συνειδητή συναίνεση του θύματος, την ειλικρινή ανάληψη ευθύνης από τον δράστη και τη συμμετοχή του σε πρόγραμμα παρέμβασης. Προβλέπεται η διατήρηση περιοριστικών όρων ανεξαρτήτως της αρχειοθέτησης της υπόθεσης, καθώς και το δικαίωμα προσφυγής κατά της αρχειοθέτησης. Κατοχυρώνεται η

δυνατότητα του θύματος να διεκδικήσει αποζημίωση και να αιτηθεί λύση του γάμου, καθώς καταργείται η σύνδεση της διαμεσολάβησης με την απώλεια αστικών αξιώσεων. Το νέο πλαίσιο είναι θυματοκεντρικό, συμβατό με τα διεθνή πρότυπα και τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, και προστατεύει από τη δευτερογενή θυματοποίηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

Ειδική Μέριμνα για τα Τέκνα Θυμάτων Έμφυλης και Ενδοοικογενειακής Βίας

Άρθρο 14

Προστασία και Μέριμνα για τα Τέκνα Θυμάτων

Αναγνωρίζει τα τέκνα θυμάτων ως ανεξάρτητα και άμεσα επηρεαζόμενα υποκείμενα, ακόμη και χωρίς σωματική κακοποίηση. Προβλέπει μια ολιστική και θεσμικά εγγυημένη προστασία, με ειδική εκπαιδευτική και ψυχοκοινωνική υποστήριξη, προτεραιότητα σε προνοιακές παροχές και τη δυνατότητα διορισμού ειδικού επιτρόπου για την εξασφάλιση των συμφερόντων τους. Η σύσταση Ειδικού Μητρώου Προστατευόμενων Τέκνων διασφαλίζει τη θεσμική συνέχεια και την εξατομικευμένη φροντίδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

Δικαιώματα και Μηχανισμοί Εποπτείας

Άρθρο 15

Δικαιώματα Θυμάτων και Εθνικός Μηχανισμός Συμμόρφωσης

Επαναδιατυπώνει ρητά τα απαράγραπτα δικαιώματα των θυμάτων, ενισχύοντας τη λογοδοσία των δημόσιων αρχών. Η σύσταση του **Εθνικού Φορέα Παρακολούθησης Έμφυλης και Ενδοοικογενειακής Βίας (ΕΦΟΠΕΒ)** εγγυάται την εποπτεία, την αξιολόγηση και την αποτελεσματικότητα του συστήματος προστασίας, με δυνατότητα διοικητικών κυρώσεων κατά των κρατικών λειτουργών που δεν ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις τους. Ο ΕΦΟΠΕΒ λειτουργεί ως εγγυητής της δημόσιας ευθύνης και φορέας διαρκούς βελτίωσης πολιτικών και θεσμών.

Άρθρο 16**Οικογενειακά Δικαστήρια**

Η ίδρυση Οικογενειακών Δικαστηρίων, παρότι είχε προβλεφθεί ήδη με τον ν. 2447/1996, δεν υλοποιήθηκε ποτέ πλήρως. Αποτελεί σήμερα αναγκαίο βήμα εκσυγχρονισμού και εναρμόνισης με τα ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα προστασίας της οικογενειακής ζωής και των ευάλωτων προσώπων. Τα δικαστήρια αυτά θα εξειδικεύονται στην ευαίσθητη και ολιστική διαχείριση υποθέσεων έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας, με άμεση διασύνδεση με κοινωνικές και αστυνομικές δομές για την άμεση προστασία των θυμάτων. Η αρμοδιότητά τους θα περιλαμβάνει κρίσιμα οικογενειακά ζητήματα όπως γονική μέριμνα και παραβίαση μέτρων προστασίας, με ιδιαίτερη έμφαση στις ανάγκες γυναικών και παιδιών. Πρόκειται για θεσμική εγγύηση ουσιαστικής εφαρμογής του πλαισίου προστασίας κατά της έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας.

Άρθρο 17**Κυρώσεις σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης**

Το άρθρο προβλέπει πειθαρχικές και ποινικές κυρώσεις για κρατικούς λειτουργούς που δεν εφαρμόζουν τα μέτρα προστασίας θυμάτων έμφυλης ή ενδοοικογενειακής βίας. Στόχος είναι η λογοδοσία, η αποτροπή αμέλειας και η διασφάλιση αποτελεσματικής προστασίας των θυμάτων, σύμφωνα με τις αρχές της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης.

Άρθρο 18**Εφαρμογή και Μεταβατικές Διατάξεις**

Ο νόμος τίθεται σε ισχύ με τη δημοσίευσή του. Προβλέπονται μεταβατικές ρυθμίσεις έως την πλήρη εφαρμογή του, υποχρέωση προσαρμογής των φορέων εντός 3 μηνών και εφαρμογή του νέου πλαισίου στις εκκρεμείς υποθέσεις. Εντός 6 μηνών οργανώνονται προγράμματα εκπαίδευσης για δημόσιους λειτουργούς και εκστρατείες ενημέρωσης. Η χρηματοδότηση διασφαλίζεται μέσω κρατικού προϋπολογισμού και ευρωπαϊκών πόρων. Ο νόμος θα αξιολογείται κάθε 3 έτη για τη βελτίωση της προστασίας των θυμάτων.

Αθήνα, 10 Ιουλίου 2025

Οι Προτείνοντες Βουλευτές

Αλέξανδρος Αυλωνίτης

Κυριακή Μάλαμα

Γιώτα Πούλου

Θεοδώρα Τζάκρη

Δρ. Μιχαήλ Χουρδάκης

Ραλλία Χρηστίδου

ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ**Για την πρόληψη και καταστολή της γυναικοκτονίας, έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας****ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄****Άρθρο 1****Ορισμός και ποινική αντιμετώπιση γυναικοκτονίας**

Στο άρθρο 299 ΠΚ προστίθεται παρ. 3:

«Όποιος με πρόθεση επιφέρει τον θάνατο γυναίκας ή κοριτσιού με πράξη ή παράλειψη, και: α) είχε, έχει ή επιδίωξε να έχει με αυτήν ενδοοικογενειακή, συντροφική ή ερωτική σχέση, ανεξαρτήτως συμβίωσης, ή β) είναι ή υπήρξε μέλος της οικογένειας ή του συγγενικού της περιβάλλοντος, ή γ) ενήργησε στο πλαίσιο σχέσης εξουσίας, ελέγχου ή ιστορικού έμφυλης ή ενδοοικογενειακής βίας, ή δ) ενήργησε με κίνητρο σχετικό με την τιμή, την υπόληψη της οικογένειας, θρησκευτικές πεποιθήσεις ή προκαταλήψεις, ή ε) προκάλεσε τον θάνατο στο πλαίσιο πρακτικών ακρωτηριασμού των γεννητικών οργάνων, ή στ) ενήργησε με έμφυλο ή σεξιστικό κίνητρο, ακόμη και χωρίς προσωπική σχέση με το θύμα, τελεί το έγκλημα της γυναικοκτονίας και τιμωρείται με ισόβια κάθειρξη.»

Άρθρο 2**Έμφυλο κίνητρο και επιβαρυντικές περιστάσεις**

Στο άρθρο 299 ΠΚ προστίθενται παρ. 4, 5:

«4. Πέραν των όσων προβλέπονται υπό άρθρο 1 του παρόντος, όποιος τελεί έγκλημα κατά της ζωής, σωματικής ακεραιότητας, ελευθερίας ή τιμής άλλου λόγω φύλου, ταυτότητας ή έκφρασης φύλου, σεξουαλικού προσανατολισμού, ή χαρακτηριστικών φύλου, τιμωρείται με την αυστηρότερη ποινή του βασικού εγκλήματος σύμφωνα και με τα προβλεπόμενα στο αρ. 82Α ΠΚ.
5. Ως αποδεικτικά μέσα του κινήτρου λαμβάνονται υπόψη δηλώσεις, ιστορικό πράξεων, σχέση δράστη-θύματος και το γενικό πλαίσιο.»

Άρθρο 3**Μη συναινετική πορνογραφία**

Στον Ποινικό Κώδικα προστίθεται άρθρο 337Α ως εξής:

«Άρθρο 337Α**Μη συναινετική πορνογραφία**

1. Όποιος χωρίς τη συναίνεση του απεικονιζόμενου προσώπου καταγράφει, διατηρεί, δημοσιοποιεί, κοινοποιεί, μεταδίδει ή καθιστά προσιτό σε τρίτους, με οποιονδήποτε τρόπο και μέσο, υλικό που απεικονίζει πραγματική ή κατασκευασμένη γενετήσια πράξη ή γυμνό σώμα, τιμωρείται με κάθειρξη έως δέκα (10) έτη και χρηματική ποινή.

2. Η ποινή είναι κάθειρξη τουλάχιστον δέκα (10) ετών όταν:

- α) η πράξη είχε σκοπό εκδίκησης, εξαναγκασμού ή ταπείνωσης του θύματος,
- β) τελέστηκε στο πλαίσιο ενδοοικογενειακής, ερωτικής ή συντροφικής σχέσης,
- γ) το υλικό έγινε μαζικά προσβάσιμο μέσω διαδικτύου ή κοινωνικών δικτύων,
- δ) το θύμα είναι ανήλικο, ή τελούσε υπό εξάρτηση από τον δράστη.

3. Η συναίνεση σε λήψη υλικού δεν τεκμαίρεται ως συναίνεση σε κοινοποίηση.

4. Το έγκλημα διώκεται αυτεπαγγέλτως και κατατάσσεται στα εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας.»

Άρθρο 4

Ψηφιακή έμφυλη βία και ποινική αντιμετώπιση cyber-flashing

Στον Ποινικό Κώδικα προστίθεται άρθρο 337B ως εξής:

«Άρθρο 337B

Τεχνολογικά υποβοηθούμενη έμφυλη και ενδοοικογενειακή βία – cyber-flashing

1. Όποιος χωρίς να έχει καταγράψει ο ίδιος στέλνει, προβάλλει ή προωθεί χωρίς τη συναίνεση του αποδέκτη, μέσω οποιουδήποτε ψηφιακού ή ηλεκτρονικού μέσου (π.χ. bluetooth, AirDrop, email, μηνύματα, εφαρμογές), εικόνες, βίντεο ή άλλο υλικό σεξουαλικού ή άσεμνου χαρακτήρα με σκοπό την προσβολή της αξιοπρέπειας, τον εκφοβισμό ή την παρενόχληση, τιμωρείται με φυλάκιση έως τρία (3) έτη και χρηματική ποινή.

2. Η ποινή αυξάνεται σε κάθειρξη έως δέκα (10) έτη όταν:

- α) η πράξη τελείται κατ' εξακολούθηση ή με χρήση αυτοματοποιημένων ή μαζικών μέσων,
- β) αφορά ανήλικο ή ευάλωτο πρόσωπο,
- γ) τελείται στο πλαίσιο ενδοοικογενειακής, συντροφικής ή εξαρτητικής σχέσης,
- δ) τελείται με σκοπό εξαναγκασμό, εξευτελισμό ή έλεγχο του θύματος.

3. Το αδίκημα διώκεται αυτεπαγγέλτως. Ο εισαγγελέας μπορεί να ζητήσει άμεση λήψη μέτρων προστασίας του θύματος και διαγραφής του υλικού.

4. Η διάταξη εφαρμόζεται σωρευτικά με τα άρθρα περί προσβολής γενετήσιας ελευθερίας, προσωπικών δεδομένων και ενδοοικογενειακής βίας.

Άρθρο 5

Ενίσχυση Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας

1. Η Ιατροδικαστική Υπηρεσία λειτουργεί σε 24ωρη βάση, όλες τις ημέρες του χρόνου, με επαρκές προσωπικό και τεχνική υποδομή, για την άμεση και αδιάλειπτη εξέταση θυμάτων έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας, καθώς και για την έγκαιρη συλλογή και τεκμηρίωση ιατροδικαστικών στοιχείων.

2. Οι αρμόδιες αρχές οφείλουν να διασφαλίζουν την επάρκεια των πόρων και την κατάρτιση του προσωπικού της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας για την αποτελεσματική εφαρμογή των διατάξεων περί προστασίας θυμάτων.

3. Η παροχή ιατροδικαστικών υπηρεσιών σε θύματα βίας γίνεται με απόλυτο σεβασμό στην αξιοπρέπεια και την ιδιωτικότητα του θύματος.

Άρθρο 6**Μέτρα περιορισμού και παρέμβασης στον δράστη**

A. Στο άρθρο 18 του ν. 3500/2006 προστίθεται:

«1. Η Εισαγγελία δύναται, και σε περίπτωση επαναλαμβανόμενης βίας υποχρεούται, να διατάξει την απομάκρυνση του δράστη από την οικία, ανεξαρτήτως κυριότητας. Η διάταξη ισχύει μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης.

2. Το Δικαστήριο, σε αποδεδειγμένα περιστατικά έμφυλης ή ενδοοικογενειακής βίας, δύναται να διατάξει:

- άμεση απομάκρυνση του δράστη από την κατοικία,
- απαγόρευση κάθε επικοινωνίας με το θύμα,
- προσωρινή αφαίρεση της επιμέλειας τέκνων,
- επιβολή ηλεκτρονικής επιτήρησης μέσω γεωεντοπιστικής συσκευής (βραχιολάκι GPS),
- υποχρεωτική συμμετοχή του δράστη σε ψυχοθεραπευτικά ή συμβουλευτικά προγράμματα, επιτήρηση από κοινωνικές υπηρεσίες.

3. Το κράτος διασφαλίζει την παραμονή του θύματος στον οικείο χώρο, λαμβάνοντας τα ακόλουθα μέτρα:

- εγκατάσταση συστημάτων συναγερμού εντός της κατοικίας,
- παροχή «κουμπιού πανικού» συνδεδεμένου απευθείας με την Ελληνική Αστυνομία,
- δυνατότητα φυσικής φύλαξης για περιπτώσεις υψηλής επικινδυνότητας,
- επιτόπια παροχή ψυχοκοινωνικής στήριξης από εξειδικευμένο προσωπικό.

B. Στο άρθρο 293 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθενται:

«3. Σε περιπτώσεις επαναλαμβανόμενης ή επικίνδυνης βίας, επιβάλλεται ηλεκτρονική επιτήρηση του κατηγορουμένου (βραχιολάκι γεωεντοπισμού) ως περιοριστικός όρος.

4. Σε περίπτωση παραβίασης των όρων ή νέου περιστατικού βίας, η επικινδυνότητα του δράστη τεκμαίρεται από το ιστορικό και την παραβίαση, και επιβάλλεται άμεσα προσωρινή κράτηση.»

Άρθρο 7**Ποινική δίωξη ανεξάρτητα από τη βούληση του θύματος**

1. Όλα τα αδικήματα ενδοοικογενειακής και έμφυλης βίας διώκονται αυτεπαγγέλτως.
2. Δεν επιτρέπεται παραίτηση από τη δίωξη σε κακουργήματα ή σε υποθέσεις με ενδείξεις επαναλαμβανόμενης βίας. Στα πλημμελήματα δεν επιτρέπεται η παραίτηση μετά την άσκηση δίωξης ή και προ της καταγγελίας.

Άρθρο 8**Ειδικό Μητρώο Δραστών Ενδοοικογενειακής και Έμφυλης Βίας και Καθεστώς Επιτήρησης Ψυχικά Επικίνδυνων Προσώπων**

1. Ιδρύεται Ειδικό Μητρώο Δραστών Ενδοοικογενειακής και Έμφυλης Βίας, στο οποίο εγγράφονται: α) καταδικασθέντες ή υπότροποι δράστες, β) πρόσωπα για τα οποία έχει πραγματοποιηθεί τεκμηριωμένη εκτίμηση υψηλού κινδύνου, με διάταξη του Εισαγγελέα, κατόπιν ειδικής αξιολόγησης επικινδυνότητας από αρμόδιους επαγγελματίες ψυχικής υγείας, κοινωνικούς λειτουργούς ή ειδικά καταρτισμένα στελέχη της ΕΛ.ΑΣ. ή κοινωνικών υπηρεσιών.

Το Μητρώο είναι προσβάσιμο αποκλειστικά από δικαστικές, εισαγγελικές, αστυνομικές και κοινωνικές υπηρεσίες, για σκοπούς πρόληψης, επιτήρησης και έγκαιρης προστασίας θυμάτων.

2. Η εκτίμηση επικινδυνότητας διενεργείται με βάση επιστημονικά εργαλεία διεθνούς αναγνώρισης, ενδεικτικά το *Domestic Abuse, Stalking and Honour-based Violence (DASH) Risk Assessment*, και αποσκοπεί στην ανάδειξη παραγόντων υποτροπής, χρονικής διασποράς ή κλιμάκωσης της βίας. Αποτελεί ειδικό αποδεικτικό μέσο και μπορεί να συνεκτιμάται σε όλα τα στάδια της ποινικής διαδικασίας, ιδίως κατά τη λήψη περιοριστικών μέτρων, την επιβολή όρων αποφυλάκισης ή αναστολής και την έκδοση αποφάσεων σχετικών με την επιμέλεια και προστασία ανηλίκων.

3. Στο πλαίσιο του Μητρώου, δημιουργείται υπομητρώο για Ψυχικά Επικίνδυνους Δράστες, με πρόσβαση μόνο σε εισαγγελικές και κοινωνικές αρχές. Σκοπός της είναι η πρόληψη εγκλημάτων και η ταχεία ενεργοποίηση προστατευτικών μέτρων.

Οι προϋποθέσεις καταχώρισης, η διαβάθμιση επικινδυνότητας, η διάρκεια παραμονής και η διαδικασία ελέγχου ή διαγραφής καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Υγείας και Κοινωνικής Συνοχής.

4. Ιδρύονται Μονάδες Επανεκτίμησης Ψυχικά Ασθενών Δραστών (ΜΕΨΑΔ) σε κάθε εφετειακή περιφέρεια, με σκοπό τη γνωμοδότηση πριν από κάθε αποδέσμευση ψυχικά ασθενούς δράστη με ιστορικό βίας. Οι ΜΕΨΑΔ στελεχώνονται από ιατροδικαστικούς ψυχιάτρους, δικαστικούς ψυχολόγους, εγκληματολόγους και κοινωνικούς επιστήμονες.

Οι ειδικοί όροι λειτουργίας, η διαδικασία σύστασης και τα κριτήρια αξιολόγησης καθορίζονται με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Υγείας, Δικαιοσύνης και Προστασίας του Πολίτη.

5. Για κάθε αποδεσμευόμενο δράστη που έχει χαρακτηριστεί ψυχικά επικίνδυνος, καταρτίζεται υποχρεωτικό μετανοσοκομειακό πλάνο επιτήρησης διάρκειας τουλάχιστον έξι (6) μηνών, το οποίο περιλαμβάνει:

- α) φαρμακευτική συμμόρφωση με επαληθεύσιμη καταγραφή,
- β) τακτικές συνεδρίες με ψυχίατρο,
- γ) επιτήρηση από κοινωνικό λειτουργό,
- δ) επαναξιολόγηση επικινδυνότητας ανά δίμηνο.

6. Σε περίπτωση διακοπής θεραπείας ή μη συμμόρφωσης με το πλάνο, ο θεράπων επαγγελματίας έχει υποχρέωση άμεσης ενημέρωσης του αρμόδιου Εισαγγελέα και των κοινωνικών υπηρεσιών. Η μη συμμόρφωση συνεπάγεται την ενεργοποίηση περιοριστικών μέτρων, ενδεχόμενη επανεισαγωγή ή προσωρινή επιτήρηση, και επανεκτίμηση επικινδυνότητας.

7. Τα πρόσωπα για τα οποία έχει καταρτιστεί πλάνο επιτήρησης ή έχουν χαρακτηριστεί ψυχικά επικίνδυνα καταχωρίζονται στο ειδικό υπομητρώο με περιορισμένη πρόσβαση, προς διαρκή παρακολούθηση και αποτροπή νέων εγκλημάτων.

Άρθρο 9

Εκπαίδευση και θεσμική πρόληψη

1. Καθιερώνεται Εθνικό Σχέδιο Δράσης για υποχρεωτική εκπαίδευση δικαστικών, αστυνομικών και κοινωνικών λειτουργών σε ζητήματα έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας.

2. Το Υπουργείο Παιδείας και το Υπουργείο Ισότητας Φύλων θεσμοθετούν μαθήματα κατά των έμφυλων διακρίσεων σε όλες τις βαθμίδες, σεμινάρια σε πανεπιστήμια και εργασιακούς χώρους, κοινωνικές καμπάνιες πρόληψης και ευαισθητοποίησης.

Άρθρο 10
Ευθύνη κρατικών λειτουργιών

1. Κρατικοί λειτουργοί που με πρόθεση ή βαριά αμέλεια δεν ανταποκρίνονται σε καταγγελίες, τιμωρούνται με φυλάκιση 2 έως 5 έτη και πειθαρχική παύση έως 4 έτη.
2. Αστυνομικοί που δεν ανταποκρίνονται σε επείγουσα κλήση βοήθειας τιμωρούνται με φυλάκιση 2 έως 4 έτη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΘΥΜΑΤΩΝ - ΜΕΡΙΜΝΑ ΓΙΑ ΤΑ ΤΕΚΝΑ - ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ

Άρθρο 11
Στήριξη οικογενειών θυμάτων γυναικοκτονίας

1. Παρέχεται δωρεάν ψυχολογική και νομική υποστήριξη στους συγγενείς πρώτου βαθμού.
2. Τα ανήλικα τέκνα των θυμάτων λαμβάνουν μηνιαίο επίδομα στήριξης τέκνου έως την ενηλικίωση, σύμφωνα και με τα ειδικώς οριζόμενα στο άρθρο 14.

Άρθρο 12
Κατοχύρωση Δικαιωμάτων Θύματος

1. Κάθε θύμα έμφυλης ή ενδοοικογενειακής βίας έχει δικαίωμα: α) στην προστασία και ασφάλεια χωρίς υποχρέωση εγκατάλειψης της οικίας του, β) στην πλήρη και έγκαιρη πληροφόρηση για τη δικογραφία, την πορεία της υπόθεσης και τα δικαιώματά του, γ) στην παροχή δωρεάν υποστήριξης (ψυχολογικής, νομικής, κοινωνικής), δ) σε διακριτική και μη στιγματιστική μεταχείριση από τις αρμόδιες αρχές, σύμφωνα με το άρθρο 15.
2. Δημιουργείται Δίκτυο Ασφαλών Σημείων, το οποίο περιλαμβάνει φαρμακεία, κέντρα υγείας, ιδιωτικά ιατρικά και διαγνωστικά κέντρα, ξενοδοχεία και άλλους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς. Τα σημεία αυτά φέρουν σήμανση, εξασφαλίζουν προσωρινή ασφάλεια θυμάτων και διαθέτουν άμεση και αυτόματη διασύνδεση με τις αστυνομικές αρχές για την ταχεία ενεργοποίηση μέτρων προστασίας.
3. Εφαρμόζεται καθολικά η λειτουργία “Panic Button” σε κινητές συσκευές, χωρίς την ανάγκη προηγούμενης έγκρισης ή χορήγησης μέσω αστυνομικού τμήματος. Η πρόσβαση γίνεται με απλή αίτηση μέσω ψηφιακής πλατφόρμας ή ιατρικής/κοινωνικής παραπομπής. Η ενεργοποίησή του συνδέεται άμεσα με τα κέντρα άμεσης δράσης και το ΕΚΑΒ.
4. Εισάγονται μηχανισμοί παρακολούθησης της εφαρμογής των μέτρων (monitoring) για την αποτίμηση της αποτελεσματικότητάς τους, την ανίχνευση κενών και τη βελτίωση της θεσμικής ανταπόκρισης. Ο συντονισμός γίνεται από ειδική διυπηρεσιακή επιτροπή με ετήσια δημόσια έκθεση.

Άρθρο 13
Περιορισμοί και Έλεγχος της Ποινικής Διαμεσολάβησης στα Εγκλήματα Ενδοοικογενειακής Βίας

1. Η ποινική διαμεσολάβηση εφαρμόζεται αποκλειστικά όταν συντρέχουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις: α) υπάρχει ελεύθερη και πλήρως ενήμερη συναίνεση του θύματος, κατόπιν

αναλυτικής ενημέρωσης για τις συνέπειες της διαδικασίας, παρουσία νομικού ή κοινωνικού συμβούλου, β) ο δράστης αναλαμβάνει εγγράφως πλήρη ευθύνη για την πράξη του και δεσμεύεται εγγράφως για τη συμμετοχή του σε κατάλληλο και εγκεκριμένο πρόγραμμα θεραπευτικής ή συμβουλευτικής παρέμβασης.

2. Καταργείται το τελευταίο εδάφιο του άρθρου 18 του ν. 3500/2006. Οι περιοριστικοί όροι απομάκρυνσης του δράστη από την κατοικία, απαγόρευσης προσέγγισης του θύματος και των ανήλικων τέκνων παραμένουν σε ισχύ και μετά την αρχειοθέτηση της υπόθεσης λόγω διαμεσολάβησης, έως την έκδοση τελικής δικαστικής απόφασης.

3. Καταργείται το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 14 του ν. 3500/2006. Η συμφωνία για την έναρξη της διαδικασίας ποινικής διαμεσολάβησης δεν συνιστά συμβιβασμό για τις χρηματικές αξιώσεις του θύματος που απορρέουν από το έγκλημα.

4. Η παράγραφος 1 του άρθρου 14 του ν. 3500/2006 αντικαθίσταται ως εξής:

«Η συμφωνία του παθόντος συζύγου για την έναρξη της διαδικασίας ποινικής διαμεσολάβησης δεν εμποδίζει την άσκηση αγωγής διαζυγίου ή την υποβολή αίτησης συναινετικής λύσης του γάμου, την πρόοδο της δίκης, τη λύση του γάμου, ούτε περιορίζει την αξίωσή του για αποζημίωση λόγω ενδοοικογενειακής βίας.»

5. Καταργείται η παράγραφος 2 του άρθρου 14 του ν. 3500/2006. Το θύμα διατηρεί πλήρως το δικαίωμα διεκδίκησης αποζημίωσης, χωρίς περιορισμούς ή ανάγκη επαναφοράς μέσω νέας αγωγής.

6. Καταργείται το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 5 του άρθρου 13 του ν. 3500/2006. Εισάγεται ρητά δικαίωμα του θύματος για προσφυγή κατά της διάταξης του Εισαγγελέα περί αρχειοθέτησης της υπόθεσης λόγω ποινικής διαμεσολάβησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου υπερισχύουν κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης που επιτρέπει την κατάχρηση του θεσμού της ποινικής διαμεσολάβησης σε βάρος των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΕΙΔΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ ΓΙΑ ΤΑ ΤΕΚΝΑ ΘΥΜΑΤΩΝ ΕΜΦΥΛΗΣ ΚΑΙ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ

Άρθρο 14

Προστασία και Μέρимνα για τα Τέκνα Θυμάτων

1. Άμεσα επηρεαζόμενα τέκνα

Σε κάθε υπόθεση ενδοοικογενειακής βίας ή γυναικοκτονίας, τα ανήλικα τέκνα θεωρούνται αυτοτελώς άμεσα επηρεαζόμενα θύματα, ανεξαρτήτως της ύπαρξης σωματικής κακοποίησης σε βάρος τους, και λαμβάνουν αμελλητί κρατική προστασία.

2. Υποστήριξη τέκνων ενδοοικογενειακής βίας

Τα τέκνα που εκτίθενται σε περιβάλλον ενδοοικογενειακής βίας δικαιούνται:

- α) Άμεση ψυχολογική υποστήριξη μέσω δημόσιων ή επιδοτούμενων υπηρεσιών,
- β) Ειδικό ατομικό πλάνο εκπαιδευτικής προσαρμογής σε συνεργασία με σχολικές μονάδες,
- γ) Παρακολούθηση από εξειδικευμένο κοινωνικό λειτουργό, ο οποίος συντάσσει περιοδική έκθεση επικινδυνότητας και εξέλιξης.

3. Μέρимνα για τέκνα θυμάτων γυναικοκτονίας

Σε περίπτωση ανθρωποκτονίας γυναικών από σύντροφο ή μέλος της οικογένειας, τα τέκνα:

- α) φιλοξενούνται κατά προτεραιότητα από συγγενικά πρόσωπα της μητέρας που δεν σχετίζονται εξ αίματος ή εξ αγχιστείας με τον δράστη,
- β) λαμβάνουν άμεσα μηνιαίο επίδομα στήριξης τέκνου, ποσό και διάρκεια του οποίου καθορίζεται με κοινή υπουργική απόφαση,
- γ) έχουν προτεραιότητα σε όλες τις προνοιακές παροχές που σχετίζονται με στέγαση, υγειονομική φροντίδα, ψυχοκοινωνική στήριξη και εκπαίδευση.

4. Διορισμός ειδικού επιτρόπου

Όπου δεν υφίσταται επαρκές συγγενικό δίκτυο ή προκύπτει σύγκρουση συμφερόντων με τους επιζώντες συγγενείς, το αρμόδιο Δικαστήριο διορίζει ειδικό επίτροπο προστασίας τέκνου με καθήκοντα: α) τη νομική εκπροσώπηση και διασφάλιση των συμφερόντων του τέκνου, β) τη συνεργασία με δημόσιες υπηρεσίες και δομές φροντίδας, γ) τη συνεχή παρακολούθηση του περιβάλλοντος ανατροφής.

5. Εγγραφή σε Ειδικό Μητρώο Προστατευόμενων Τέκνων

Όλα τα ως άνω τέκνα εγγράφονται αυτεπάγγελτα σε Ειδικό Μητρώο Προστατευόμενων Τέκνων Θυμάτων Έμφυλης και Ενδοοικογενειακής Βίας, με σκοπό τον συντονισμό υπηρεσιών και την προτεραιοποίηση των αναγκών τους.

6. Κανονιστική εξειδίκευση και έλεγχος συμμόρφωσης

Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται εντός έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, καθορίζονται οι διαδικασίες εφαρμογής, παρακολούθησης, ελέγχου και κυρώσεων για τη μη συμμόρφωση των αρμόδιων αρχών με τις υποχρεώσεις του παρόντος άρθρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

Άρθρο 15

Δικαιώματα Θυμάτων και Εθνικός Μηχανισμός Συμμόρφωσης

1. Βασικά Δικαιώματα των Θυμάτων

Τα θύματα έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας απολαμβάνουν των εξής απαράγραπτων και μη παραιτητέων δικαιωμάτων:

- α) δικαίωμα στην ασφάλεια και προστασία, με έμφαση στη διατήρηση του θύματος στον οικείο χώρο διαβίωσης,
- β) δικαίωμα στην πληροφόρηση για την πορεία της υπόθεσης, τα ένδικα μέσα, τις υπηρεσίες υποστήριξης και την κρατική μέριμνα,
- γ) δικαίωμα σε δωρεάν νομική, ψυχολογική και κοινωνική υποστήριξη, ανεξαρτήτως εισοδήματος,
- δ) δικαίωμα στην εμπιστευτικότητα και στην προστασία της ιδιωτικής ζωής,
- ε) δικαίωμα στην αποκατάσταση και αποζημίωση, μέσω κρατικής ενίσχυσης όπου δεν καθίσταται δυνατή η είσπραξη από τον δράστη.

2. Καθήκοντα Δημοσίων Αρχών

Όλες οι κρατικές υπηρεσίες (Αστυνομία, Εισαγγελικές και Δικαστικές Αρχές, Κοινωνικές Δομές, Εκπαιδευτικές Μονάδες) οφείλουν να εφαρμόζουν τον παρόντα νόμο χωρίς καθυστέρηση, να λαμβάνουν άμεσα μέτρα προστασίας να μην αποκρύπτουν, να μην αποσιωπούν για όσα περιστατικά έχουν περιέλθει σε γνώση του και να συνεργάζονται μεταξύ τους στο πλαίσιο ενιαίων πρωτοκόλλων.

3. Εθνικός Φορέας Παρακολούθησης Έμφυλης και Ενδοοικογενειακής Βίας (ΕΦΟΠΕΒ)
 Ιδρύεται Εθνικός Φορέας Παρακολούθησης Έμφυλης και Ενδοοικογενειακής Βίας (ΕΦΟΠΕΒ),
 υπαγόμενος στον Συνήγορο του Πολίτη, με τις εξής αρμοδιότητες:

- α) παρακολούθηση της εφαρμογής του παρόντος νόμου από όλες τις αρμόδιες δημόσιες αρχές, αξιολόγηση και υποστήριξη της εφαρμογής πολιτικών και νομοθετικών μέτρων για την πρόληψη και αντιμετώπιση της έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας,
- β) συλλογή στατιστικών στοιχείων και καταγγελιών,
- γ) υποβολή ετήσιας έκθεσης συμμόρφωσης στη Βουλή με εισηγήσεις βελτίωσης,
- δ) διερεύνηση αναφορών για παραλείψεις ή αμέλεια καθηκόντων από δημόσιους λειτουργούς,
- ε) επιβολή διοικητικών κυρώσεων (π.χ. απομάκρυνση από θέση ευθύνης, πρόστιμα), σε περιπτώσεις συστηματικής ή σοβαρής παράβασης.

Ο Εθνικός Φορέας Παρακολούθησης Έμφυλης και Ενδοοικογενειακής Βίας (ΕΦΟΠΕΒ) συγκροτείται από:

Εκπροσώπους των συναρμόδιων Υπουργείων (Δικαιοσύνης, Προστασίας του Πολίτη, Υγείας, Παιδείας, Κοινωνικής Συνοχής),

Εκπροσώπους της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων,

Εκπροσώπους Δικηγορικών Συλλόγων της χώρας,

Εκπροσώπους ανεξάρτητων αρχών (Συνήγορος του Πολίτη, Αρχή Ισότητας),

Εκπροσώπους δικαστικών ενώσεων,

Εκπροσώπους εγκεκριμένων ΜΚΟ με αποδεδειγμένη δράση στον τομέα της έμφυλης βίας.

Ο Φορέας ασκεί τις εξής αρμοδιότητες:

Συλλέγει και επεξεργάζεται δεδομένα για τα φαινόμενα έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας.

Συντάσσει ετήσια έκθεση προς τη Βουλή και τα αρμόδια Υπουργεία με ποσοτικά και ποιοτικά ευρήματα, καθώς και νομοθετικές/πολιτικές εισηγήσεις.

Παρακολουθεί την εκπαίδευση των αρμόδιων υπηρεσιών και εισηγείται βελτιώσεις.

Επιβλέπει την εφαρμογή του εθνικού σχεδίου δράσης κατά της έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας.

Ο Φορέας συνεργάζεται με διεθνείς οργανισμούς και παρατηρητήρια ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ενώ μπορεί να ζητεί την υποστήριξη εμπειρογνομόνων.

Οι αποφάσεις και εκθέσεις του δημοσιοποιούνται και τροφοδοτούν τις διαδικασίες λογοδοσίας της Πολιτείας.

4. Υποχρεωτική Συνεργασία Δημόσιων Φορέων

Όλοι οι δημόσιοι φορείς οφείλουν:

- α) Να παρέχουν στον ΕΦΟΠΕΒ τα αιτούμενα στοιχεία εντός 15 ημερών,
- β) Να συμμορφώνονται με τις συστάσεις του εντός 30 ημερών,
- γ) Σε αντίθετη περίπτωση, κινείται πειθαρχικός έλεγχος από την αρμόδια αρχή.

5. Θεσμική Εκπροσώπηση Θυμάτων

Εκπρόσωποι αναγνωρισμένων φορέων θυμάτων και γυναικείων οργανώσεων συμμετέχουν με δικαίωμα γνώμης σε συμβουλευτικά όργανα και επιτροπές διαμόρφωσης πολιτικών ισότητας και προστασίας από τη βία.

6. Κανονισμοί Εφαρμογής

Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται εντός τριών (3) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, καθορίζονται:

- α) Οι διαδικασίες άμεσης στήριξης των θυμάτων και των τέκνων τους,

- β) Τα αρμόδια όργανα εποπτείας των μέτρων απομάκρυνσης και επιτήρησης του δράστη,
- γ) Τα ενιαία πρωτόκολλα συνεργασίας μεταξύ Ελληνικής Αστυνομίας, Εισαγγελικών Αρχών, κοινωνικών υπηρεσιών και Δομών Φιλοξενίας.

Άρθρο 16

Οικογενειακά Δικαστήρια

1. Ιδρύονται Οικογενειακά Δικαστήρια σε κάθε εφετειακή περιφέρεια της χώρας, με αποκλειστική δικαιοδοσία επί υποθέσεων οικογενειακού δικαίου και ιδίως εκείνων που αφορούν την προστασία από έμφυλη και ενδοοικογενειακή βία.
2. Τα Οικογενειακά Δικαστήρια στελεχώνονται από δικαστικούς λειτουργούς που έχουν λάβει ειδική επιμόρφωση σε θέματα οικογενειακού δικαίου και ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και από κατάλληλα εκπαιδευμένο επιστημονικό προσωπικό, όπως ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς και κοινωνικούς επιστήμονες. Συνεργάζονται με τις κοινωνικές υπηρεσίες, τις δομές φιλοξενίας, τα αστυνομικά τμήματα και τους φορείς πρόληψης και προστασίας από την ενδοοικογενειακή βία, για την άμεση και αποτελεσματική παρέμβαση σε περιστατικά κινδύνου και για την εποπτεία της τήρησης των περιοριστικών και προστατευτικών μέτρων.
3. Οι αποφάσεις των Οικογενειακών Δικαστηρίων εκδίδονται με γνώμονα το υπέρτερο συμφέρον του παιδιού, την αποκατάσταση της έμφυλης ισότητας, την αποτροπή της δευτερογενούς θυματοποίησης και την έγκαιρη απονομή της δικαιοσύνης σε ευαίσθητες υποθέσεις οικογενειακής βίας ή σύγκρουσης.

Άρθρο 17

Κυρώσεις σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης

1. Δημόσιος ή δημοτικός υπάλληλος, αστυνομικός, λειτουργός ή εισαγγελικός λειτουργός που παραλείπει να εφαρμόσει προβλεπόμενα μέτρα προστασίας, υπόκειται σε πειθαρχική έρευνα εντός 30 ημερών, κι αν διαπιστωθεί βαριά αμέλεια, τιμωρείται με παύση ή υποβιβασμό.
2. Εάν η παράλειψη είχε ως συνέπεια περαιτέρω βία κατά του θύματος ή των τέκνων, υπάγεται στο άρθρο 9 του παρόντος νόμου (ποινικές κυρώσεις).

Άρθρο 18

Εφαρμογή και Μεταβατικές Διατάξεις

1. Ο παρών νόμος τίθεται σε ισχύ από την ημερομηνία δημοσίευσής του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
2. Μέχρι την έκδοση του προεδρικού διατάγματος του άρθρου 13, εφαρμόζονται οι υφιστάμενες διατάξεις για την προστασία θυμάτων έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας, κατά το μέτρο που δεν αντίκεινται στον παρόντα νόμο.
Όλες οι κρατικές υπηρεσίες και αρμόδιοι φορείς υποχρεούνται να αναπροσαρμόσουν τις διαδικασίες και πρακτικές τους σύμφωνα με τις νέες ρυθμίσεις εντός τριών (3) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.
Οι εκκρεμείς υποθέσεις έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας που βρίσκονται σε εξέλιξη κατά την έναρξη ισχύος του νόμου, εξετάζονται σύμφωνα με το νέο νομοθετικό πλαίσιο, διασφαλίζοντας την προστασία των θυμάτων χωρίς διακοπή ή καθυστέρηση.
3. Εκπαίδευση και Ενημέρωση

α) Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, σε συνεργασία με το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και το Υπουργείο Εσωτερικών, οφείλουν να οργανώσουν εντός έξι (6) μηνών εκπαιδευτικά προγράμματα για τους εμπλεκόμενους δημόσιους λειτουργούς και φορείς, σχετικά με την ορθή εφαρμογή του παρόντος νόμου.

β) Οι αρμόδιες υπηρεσίες υποχρεούνται να υλοποιήσουν εκστρατείες ενημέρωσης του κοινού για τα δικαιώματα των θυμάτων και τις δυνατότητες στήριξης που παρέχει ο νόμος.

4. Χρηματοδότηση και Πόροι

α) Οι απαιτούμενοι πόροι για την εφαρμογή του νόμου, συμπεριλαμβανομένης της λειτουργίας του Εθνικού Φορέα Παρακολούθησης, προϋπολογίζονται και εγγράφονται στον κρατικό προϋπολογισμό με ειδικό κωδικό.

β) Παρέχεται δυνατότητα συνεργασίας με εθνικούς και ευρωπαϊκούς φορείς για την αξιοποίηση επιπλέον χρηματοδοτικών εργαλείων.

5. Αξιολόγηση και Αναθεώρηση

Ο παρών νόμος υπόκειται σε περιοδική αξιολόγηση κάθε τρία (3) έτη, με βάση τα στοιχεία και τις εκθέσεις του Εθνικού Φορέα Παρακολούθησης, ώστε να προσαρμόζεται και να βελτιώνεται συνεχώς η προστασία και στήριξη των θυμάτων.

Αθήνα, 10 Ιουλίου 2025

Οι Προτείνοντες Βουλευτές

Αλέξανδρος Αυλωνίτης

Κυριακή Μάλαμα

Γιώτα Πούλου

Θεοδώρα Τζάκρη

Δρ. Μιχαήλ Χουρδάκης

Ραλλία Χρηστίδου